

3. Проектуємо урок разом. Частина 1. Урок 4. Видавнича група «Основа», «Педагогічна академія», вересень 2006.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІНАНСОВИХ ДИСЦИПЛІН

Скопова О. С., викладач коледжу СНАУ

За умов зростаючого інформаційного навантаження якість підготовки фахівців-фінансистів значною мірою залежить від інтенсифікації та оптимізації навчального процесу на основі ефективного використання класичних та активного впровадження нових методик, що базуються на найширшому використанні різноманітних технічних засобів навчання. Науково-технічний прогрес та сучасна педагогічна наука, забезпечуючи викладача найновішими методиками й технічними засобами подачі навчального матеріалу, вимагають від нього постійної самоосвіти та зусиль щодо вдосконалення педагогічної майстерності як однієї з найвагоміших умов забезпечення належного рівня підготовки фахівців-фінансистів. Технічні засоби взагалі й навчання зокрема в пізнавальному процесі виконують роль знарядь праці викладача й студента, слугують продовженням органів чуттів.

Очевидно, що візуальна форма представлення інформації є набагато продуктивнішою, оскільки пропускна здатність зорового каналу сприйняття інформації є набагато вищою за пропускну здатність слухового каналу (приблизно в 7,5 рази). Найбільш ефективно сприйняття інформації забезпечує оптимальне поєднання вербальної та візуальної форм її подачі. Це також важливо з огляду на потребу періодично переключати увагу аудиторії для стимуляції процесу запам'ятовування навчального матеріалу. Адже півторагодинні лекції стомлюють слухачів, а психофізіологічні особливості людини не дозволяють їй концентрувати увагу більше 15-20 хв. Ігнорування цих обставин у результаті призводить до суттєвого пониження уваги і рівня сприйняття навчальної інформації, особливо в другій половині лекції. Досвідчені викладачі легко вловлюють ознаки послаблення уваги аудиторії й використовують різні методичні прийоми для переключення уваги: розповідають цікавий випадок, наводять приклади з практики тощо. Але найбільш ефективним є переключення уваги за допомогою технічних засобів навчання.

При підготовці фінансистів ми використовуємо технічні засоби навчання як засіб актуалізації матеріалу та мотивації навчальної діяльності. Наприклад, при вивченні теми «Оцінка фінансового стану підприємства» з дисципліни «Фінанси підприємств» проектуємо тему заняття, мету та завдання, що поставлено перед студентами. Пояснюємо, що в майбутньому, якщо будуть працювати аудитором чи кредитними аналітиками, вони зможуть використати набуті знання.

При проведенні лекційних та практичних занять, а саме при викладанні нового матеріалу та закріпленні набутих знань, вмінь і навичок ми використовуємо конспекти лекцій в схемах з таких дисциплін, як «Фінанси підприємств», «Гроші та кредит», «Податкова система» тощо. Наприклад, при викладенні теми «Грошовий ринок» ми проектуємо відповідну схему. Пояснюємо, в чому полягає пряме та опосередковане фінансування, що таке капітальне фінансування та фінансування з використанням позичок, хто такі фінансові посередники та одразу задаємо додаткові питання студентам для закріплення матеріалу, спираючись на знання з теми «Фінансовий ринок» із дисципліни «Фінанси» (у чому полягає різниця між акціями й облігаціями, що в них спільного).

При викладенні теми «Валюта та валютні системи» демонструємо студентам фільм «Безцінний долар», де пояснюється необхідність використання національної валюти, вплив американської валюти на нашу економіку, поняття інфляції, додаткової емісії грошей. Для розуміння фільму студенти використовують набутий за семестр багаж знань. Після перегляду ми обговорюємо незрозумілі моменти.

При викладенні теми «Створення комерційного банку», а саме питання операції банків, демонструємо кадри з фільму «Піраміда боргів» (розповідається про депозитні та кредитні операції банків, про процес кредитної експансії). На заняттях із дисципліни «Фінанси підприємств» для заохочення студентів до вивчення дисципліни демонструємо розіграні студентами-фінансистами виробничі ситуації: по оформленню лізингової угоди на придбання сільськогосподарським підприємством техніки на умовах довгострокової оренди, кредитної картки в АКБ «Надра», оформлення договору на страхування легкового автомобілю. Переглянувши дані фільми, студенти потім намагаються досягти того ж рівня знань, що й однолітки.

При проведенні практичних занять на тему «Оцінка фінансового стану підприємства» з метою набуття студентами нових вмінь і навичок використовуємо комп'ютерну програму „Фінансист”, що дає змогу більше уваги приділити не механічним розрахункам показників, а їх аналізу та порівнянню. При викладенні теми «Фінансова система»

з дисципліни «Фінанси» доцільно проектувати відповідну схему й конкретно пояснювати, які функції покладено на органи управління фінансовою системою та фінансові інституції.

Технічні засоби навчання застосовуються і з метою узагальнення, систематизації та повторення вивченого матеріалу. Наприклад, при повторенні питання відкриття рахунків у комерційних банках проектуємо відповідну схему, окремі блоки якої з'являються після того, як їх вірно назве студент. При проведенні поточного та підсумкового контролів (атестацій, іспитів, в тому числі й державного) студенти працюють в контролюючій програмі Qwester, для чого створено відповідні бази даних. На перших заняттях із дисципліни ми надаємо студентам один екземпляр роздрукованих тестових завдань для опрацювання.

Опанувавши на другому курсі дисципліну «Інформатика», студенти при проведенні захисту курсових робіт з дисципліни «Фінанси підприємств» та звітів із виробничої практики самостійно створюють презентації в програмі PowerPoint, демонструють їх та коментують.

У минулому році студенти-фінансисти самостійно створили презентацію своєї спеціальності для конкурсу „Моя майбутня професія”. Тепер вона використовується при проведенні Днів відкритих дверей у нашому коледжі.

Ефективність застосування ТЗН забезпечується поєднанням слова й наочності, активізацією уваги та установкою на сприймання, постановкою проблемних завдань, фіксацією результатів навчальної роботи тощо. Використання технічних засобів навчання вимагає: урахування закономірностей пізнавальної діяльності студентів, використання різних прийомів, спрямованих на розвиток їх навчальної активності; попереднього перегляду матеріалів екранного чи звукового посібника, встановлення відповідності навчальним програмам, темі уроку, його структурі; підготовки пояснення окремих кадрів і фрагментів.

ВИХОВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ БІОЛОГІЇ В ГІМНАЗІЇ

Єршова Н.М., учитель Конотопської міської гімназії

За новою, екологічною філософією життя, - тільки розумне поєднання нових технологій із зусиллям кожної людини у вирішенні природоохоронних